

บทที่ 4

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน

เนื้อหาในบทที่ 4 นี้ เป็นรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิฐานะ ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ อาชีพคู่สมรส อาชีพบิดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน และลักษณะทางสังคม อัน ได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน และความร่วมมือในการปลูกป่า กับตัวแปรตาม คือความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียว และ ใช้อัตราส่วน “เอฟ” ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร กับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน

ในส่วนของความรู้ในคุณค่าของป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือนนี้ ได้นำปัจจัยหรือลักษณะทางประชากรที่สำคัญ 3 ปัจจัย คือ เพศ อายุ และภูมิฐานะ มาพิจารณาหาความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ของหัวหน้าครัวเรือนตัวอย่าง โดยได้ตั้งสมมติฐานเอาไว้ว่า “หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศชาย หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า และผู้ที่มีภูมิฐานะเดิมอยู่ในชุมชนป่าชายเลนบริเวณที่ได้ทำการสำรวจ น่าจะมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนอยู่ในระดับที่คิดว่า หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า และผู้ที่มีภูมิฐานะเดิมอยู่ในชุมชนนี้มาก่อน”

เพศ

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4.1 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงกว่าเพศหญิง คือมีคะแนนเฉลี่ย 3.70 เปรียบเทียบกับ 2.86 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ หัวหน้าครัวเรือนเพศชายมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่า หัวหน้าครัวเรือนหญิง ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ที่ทำการศึกษานี้เป็นผู้ประกอบอาชีพประมงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นอาชีพที่มี

ความสัมพันธ์กับป่าชายเลน โดยตรง จึงน่าจะเป็นกลุ่มที่มีความรู้ในคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.1 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามเพศของหัวหน้าครัวเรือน

เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ชาย	3.70	1.78	0	9	391
หญิง	2.86	1.63	0	9	379
รวม	3.29	1.76	0	9	770
F=46.03		SIG of F<0.05			

เมื่อนำเอาอายุของหัวหน้าครัวเรือนเข้ามาพิจารณาหาความสัมพันธ์ร่วมกับตัวแปรเพศและความรู้ (ตารางที่ 4.2) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เพศชายในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี, 30-39 ปี, 40-49 ปี, 50-59 ปี และอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงกว่าที่พบในกลุ่มเพศหญิง คือมีคะแนนเฉลี่ย 3.45, 4.15, 3.61, 3.71 และ 3.42 เปรียบเทียบกับเพศหญิงที่มีคะแนนเฉลี่ย 2.71, 3.01, 2.93, 2.83 และ 2.58 เรียงตามลำดับ และพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ข้อมูลจากตารางสถิตินี้ จึงสรุปได้ว่า หัวหน้าครัวเรือนชายไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มอายุใด ๆ มีแนวโน้มที่จะมีความรู้ในเรื่องคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิง ซึ่งในความเป็นจริงแล้วปรากฏว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิงนั้น บางคนมิได้ถือกำเนิดมาจากครอบครัวประมง แต่เข้ามาอยู่ในชุมชนนี้ตามคู่สมรส และบางคนก็เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลาไม่นานนัก ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกันจึงพบความแตกต่างในระดับความรู้ของหัวหน้าครัวเรือนชายและหญิงดังกล่าวข้างต้น

ตารางที่ 4.2 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามเพศและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

เพศ/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
<u>ต่ำกว่า 30 ปี</u>					
ชาย	3.45	1.64	0	8	42
หญิง	2.71	1.67	0	6	35
รวม	3.12	1.69	0	8	77
	F=3.79		SIG of F>0.05		
<u>30-39 ปี</u>					
ชาย	4.15	1.71	1	9	27
หญิง	3.01	1.42	0	7	128
รวม	3.50	1.65	0	9	225
	F=30.21		SIG of F<0.05		
<u>40-49 ปี</u>					
ชาย	3.61	1.83	0	9	84
หญิง	2.93	1.79	0	8	90
รวม	2.56	1.83	0	9	174
	F=6.04		SIG of F<0.05		
<u>50-59 ปี</u>					
ชาย	3.71	1.83	1	8	69
หญิง	2.83	1.96	0	9	64
รวม	3.29	1.94	0	9	133
	F=7.18		SIG of F<0.05		
<u>60 ปีขึ้นไป</u>					
ชาย	3.42	1.76	1	8	99
หญิง	2.58	1.42	0	6	62
รวม	3.10	1.69	0	8	161
	F=10.10		SIG of F<0.05		

เนื่องจากพื้นที่ที่ทำการศึกษานี้ตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำท่าจีน ประชาชนส่วนใหญ่มักจะประกอบอาชีพประมงและที่เกี่ยวข้องประมง ซึ่งเป็นอาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับป่าชายเลนทั้งในทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นจึงได้นำเอาตัวแปรอาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือนเข้ามาพิจารณาหาความสัมพันธ์ร่วมกับลักษณะทางเพศและระดับความรู้ของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนด้วย

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า แม้จะควบคุมด้วยตัวแปรอาชีพแล้วก็ตาม ยังคงพบว่า หัวหน้าครัวเรือนชายมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนอยู่ในระดับที่ดีกว่าหัวหน้าครัวเรือนเพศหญิง กล่าวคือ เพศชายมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ในเรื่องดังกล่าวสูงกว่าเพศหญิง ทั้งในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมง อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง และ ไม่ได้ทำงาน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.3 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามเพศและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

เพศ/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ชาย	3.83	1.78	0	9	207
หญิง	3.24	1.82	0	9	87
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=6.54		SIG of F<0.05		
อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง					
ชาย	3.74	1.76	1	8	116
หญิง	2.84	1.63	0	8	172
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=19.67		SIG of F<0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ชาย	3.24	1.75	1	8	68
หญิง	2.62	1.44	0	7	120
รวม	2.84	1.59	0	8	188
	F=6.80		SIG of F<0.05		

เมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษาเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.4) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ที่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เพศชายเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนอยู่ในระดับที่ดีกว่าเพศหญิง ทั้งในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในสูงกว่าประถมศึกษา

ตารางที่ 4.4 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามเพศและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

เพศ/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา					
ชาย	3.42	1.67	1	7	45
หญิง	2.76	1.48	0	6	79
รวม	3.00	1.58	0	7	124
	F=5.24	SIG of F<0.05			
ประถมศึกษา					
ชาย	3.76	1.82	0	9	303
หญิง	2.80	1.67	0	9	258
รวม	3.32	1.81	0	9	561
	F=141.93	SIG of F<0.05			
สูงกว่าประถมศึกษา					
ชาย	3.56	1.59	2	7	43
หญิง	3.45	1.61	0	4	42
รวม	3.51	1.59	0	7	85
	F=0.08	SIG of F>0.05			

กล่าวโดยสรุป เพศของหัวหน้าครัวเรือนมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของ
ป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือนตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ถึงแม้ว่าจะควบคุมด้วยตัวแปร อายุ
อาชีพ และระดับการศึกษา แล้วก็ตาม

อายุ

นอกจากจะได้นำเอาตัวแปร “อายุ” ซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญ
อย่างยิ่งต่อการมีประสบการณ์การรับรู้ พิจารณาใคร่ครองในเรื่องต่างๆของปัจเจกบุคคลมาศึกษา
เพื่อหาความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องสถานการณ์ของป่าชายเลนแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้
ตั้งสมมติฐานในเรื่องอายุ กับความรู้ในคุณค่าของป่าชายเลนเอาไว้เช่นกันคือ “ผู้ที่มีอายุมากกว่า
น่าจะมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนอยู่ในระดับที่คิดว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า” เนื่องจากได้
พิจารณาว่าผู้ที่มีอายุมากกว่านั้น น่าจะเป็นผู้ที่ได้สัมผัสประสบการณ์ ได้เรียนรู้และมีความเข้าใจถึง
คุณประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติที่อยู่รอบๆตัว ได้มากและคิดว่าผู้ที่มีอายุน้อย

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4.5 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนตัวตัวอย่างที่มีอายุ 30-39 ปี มี
คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงที่สุด คือ 3.50 ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือน
อายุ 60 ปีขึ้นไป และอายุต่ำกว่า 30 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ต่ำที่สุด คือมีเพียง 3.10 และ 3.12 2
ส่วนหัวหน้าครัวเรือนอายุ 40-49 ปี และ 50-59 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ 3.26 และ 3.29 ตาม
ลำดับ ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่ามิได้มีความรู้เกี่ยวกับ
คุณค่าของป่าชายเลนอยู่ในระดับที่คิดว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ก็
นับว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ดีที่ประชากรในวัยหนุ่มสาวที่เป็นกำลังแรงงานที่สำคัญของสังคมมีความรู้
เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนในระดับที่ดี เพราะประชากรกลุ่มนี้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา
และการอนุรักษ์ป่าชายเลนต่อไปในอนาคต และการที่คนอายุน้อยมีความรู้ในเรื่องคุณค่าของ
ป่าชายเลนดีกว่านั้น ก็อาจเนื่องมาจากการเรียนการสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และการ
เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยสื่อชนิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่
ได้ผลมากขึ้นในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.5 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอายุของหัวหน้าครัวเรือน

กลุ่มอายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี	3.12	1.69	0	8	77
30-39 ปี	3.50	1.65	0	9	225
40-49 ปี	3.26	1.83	0	9	174
50-59 ปี	3.29	1.94	0	9	133
60 ปีขึ้นไป	3.10	1.69	0	8	161
รวม	3.29	1.76	0	9	770
	F=1.50	SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.6) ยังคงพบ
ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน เช่นเดียวกับในตารางที่
4.5 ทั้งในเพศชายและเพศหญิง และมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในเพศชายเท่านั้น

ตารางที่ 4.6 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอายุและเพศของ
หัวหน้าครัวเรือน

อายุ/เพศ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ต่ำกว่า 30 ปี	3.45	1.64	0	8	42
30-39 ปี	4.15	1.71	1	9	97
40-49 ปี	3.61	1.83	0	9	84
50-59 ปี	3.71	1.83	1	8	69
60 ปีขึ้นไป	3.42	1.76	1	8	99
รวม	3.70	1.78	0	9	391
	F=2.48		SIG of F<0.05		
เพศหญิง					
ต่ำกว่า 30 ปี	2.71	1.67	0	6	35
30-39 ปี	3.01	1.42	0	7	128
40-49 ปี	2.93	1.79	0	8	90
50-59 ปี	2.83	1.96	0	9	64
60 ปีขึ้นไป	2.58	1.42	0	6	62
รวม	2.86	1.63	0	9	379
	F=0.83		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอาชีพ เข้ามาพิจารณาร่วมกับตัวแปรอายุและความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ดังตารางที่ 4.7 ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดียวกับในตารางที่ 4.5 เฉพาะในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมง และอาชีพอื่นที่มีใช้ประมง

ส่วนในกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน พบลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานและมีอายุมากกว่ามีคะแนนเฉลี่ยของความรู้สูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานและมีอายุน้อยกว่า (คะแนนเฉลี่ย 3.00 เปรียบเทียบกับ 2.67, 2.83, 2.71 และ 25.0) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.7 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอายุและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อายุ/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ต่ำกว่า 30 ปี	3.57	1.74	0	8	30
30-39 ปี	3.79	1.65	1	9	97
40-49 ปี	3.61	1.95	0	9	79
50-59 ปี	3.76	2.11	0	9	50
60 ปีขึ้นไป	3.32	1.53	1	7	38
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=0.55		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง					
ต่ำกว่า 30 ปี	2.97	1.53	1	7	33
30-39 ปี	3.24	1.67	0	7	104
40-49 ปี	3.01	1.79	0	8	71
50-59 ปี	3.26	1.96	0	8	47
60 ปีขึ้นไป	3.12	1.72	0	7	33
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=0.76		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอายุและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อายุ/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้ทำงาน					
ต่ำกว่า 30 ปี	2.50	1.79	0	6	14
30-39 ปี	2.71	1.23	1	5	24
40-49 ปี	2.83	1.34	1	5	24
50-59 ปี	2.67	1.49	0	7	36
60 ปีขึ้นไป	3.00	1.74	0	8	90
รวม	2.84	1.59	0	8	188
	F=0.53		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษา เข้ามาพิจารณาพร้อมด้วย (ตารางที่ 4.8) พบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดียวกับในตารางที่ 4.5 ในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา

ข้อมูลที่พบนี้มีข้อน่าสังเกตว่า หัวหน้าครัวเรือนที่อายุน้อยมีแนวโน้มว่าจะมีระดับความรู้ในคุณค่าของป่าชายเลนค่อนข้างดี แต่คนที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษานั้นมีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าของป่าชายเลนค่อนข้างใกล้เคียงกันในแทบทุกกลุ่มอายุ

ตารางที่ 4.8 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอายุและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

อายุ/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียนต่ำกว่า					
ประถมศึกษา					
ต่ำกว่า 30 ปี	4.00	1.00	3	5	3*
30-39 ปี	3.13	1.64	0	6	15
40-49 ปี	3.24	1.48	1	6	21
50-59 ปี	3.19	1.82	0	7	31
60 ปีขึ้นไป	2.70	1.46	0	6	54
รวม	3.00	1.58	0	7	124
	F=1.04		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ต่ำกว่า 30 ปี	2.90	1.73	0	8	52
30-39 ปี	3.51	1.64	0	9	172
40-49 ปี	3.27	1.91	0	9	142
50-59 ปี	3.33	2.03	0	9	93
60 ปีขึ้นไป	2.54	1.78	0	8	102
รวม	3.32	1.81	0	9	561
	F=1.23		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ต่ำกว่า 30 ปี	3.50	1.60	1	7	22
30-39 ปี	3.61	1.72	0	7	38
40-49 ปี	3.18	1.47	1	7	11
50-59 ปี	3.11	1.54	2	6	9
60 ปีขึ้นไป	4.20	1.10	3	5	5
รวม	3.51	1.59	0	7	85
	F=0.51		SIG of F>0.05		

ผลการศึกษาในส่วนนี้ สามารถสรุปได้ว่า อายุมีความสัมพันธ์กับความรู้ของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องคุณค่าของป่าชายเลน แต่ความสัมพันธ์ที่พบนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุน้อยกว่ามีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ดังกล่าวสูงกว่าที่พบในหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าประชากรกลุ่มนี้อาจเป็นผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนที่ศึกษามาเป็นเวลานานนัก เพื่อประกอบอาชีพประมงและที่เกี่ยวข้องกับประมง และเนื่องจากคนกลุ่มนี้น่าจะเป็นคนที่มีการศึกษาอยู่ในระดับที่สูงพอสมควร ดังนั้นการที่จะตัดสินใจย้ายถิ่นเพื่อมาประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพประมงนั้น อย่างน้อยพวกเขาเหล่านั้นจึงน่าจะทราบว่าป่าชายเลนมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำมีค่าทางเศรษฐกิจ

เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรเพศ, อาชีพ และระดับการศึกษา แล้วพบว่าเฉพาะในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานเท่านั้น ที่ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างวแปรอายุกับความรู้ในคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ภูมิลำเนาเดิม

ปัจจัยในเรื่องภูมิลำเนาเดิมหรือสถานที่เกิดของประชากรตัวอย่าง เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ของเขาเหล่านั้น ซึ่งในการศึกษานี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้เช่นเดียวกับในส่วนของสถานการณ คือ “ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนป่าชายเลน อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาครน่าจะมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกชุมชนป่าชายเลน อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาครและภาคอื่นๆ”

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4.9 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนที่สำรวจและนอกชุมชนที่สำรวจมีคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาเกิดในตำบลที่อยู่ปัจจุบันซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน 3.26 ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสมุทรสาครมีคะแนนเฉลี่ย 3.32 และผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกจังหวัดสมุทรสาคร มีคะแนนเฉลี่ย 3.33 ผลการศึกษานี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ถึงแม้ว่าประชากรกลุ่มที่ศึกษานี้จะมีภูมิลำเนาอยู่นอกจังหวัดสมุทรสาคร แต่อาจเป็นกลุ่มสูงอายุซึ่งได้เข้ามาอยู่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลาานาน ซึ่งในอดีตคนกลุ่มนี้อาจได้ทำงานอาชีพประมงซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัฏจักรของป่าชายเลนโดยตรงในการเป็นแหล่งจับสัตว์น้ำและการที่อยู่ในชุมชนมานานย่อมทำให้ทราบถึงประโยชน์ของ

ป่าชายเลนที่เป็นกำแพงในการป้องกันคลื่นลมจากภัยธรรมชาติ เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนที่มีค่าทางเศรษฐกิจ เมื่อป่าชายเลนลดลงย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณการจับสัตว์น้ำ หรือแม้แต่เครื่องมือในการป้องกันภัยจากธรรมชาติที่ดีเยี่ยม ได้หายไปทำให้ได้รับความเดือดร้อนเพราะการกัดเซาะชายฝั่งและปัญหาน้ำทะเลหนุน ซึ่งในอดีตสมัยที่เพิ่งเข้ามาอยู่ในชุมชนที่ทำการศึกษา นั้นไม่เคยประสบกับปัญหาดังกล่าวเลย

ตารางที่ 4.9 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามสถานที่เกิดของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิลำเนาเดิม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.26	1.79	0	9	472
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.32	1.77	0	8	184
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.33	1.59	0	9	114
รวม	3.29	1.76	0	9	770
	F=0.10	SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.10) ยังคงพบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีภูมิลำเนาเดิมแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนไม่แตกต่างกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.10 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิลำเนาเดิมและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิลำเนาเดิม/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.65	1.79	0	9	244
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.82	1.80	1	8	100
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.68	1.67	1	8	47
รวม	3.70	1.78	0	9	391
	F=0.32		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	2.85	1.70	0	9	228
ในจังหวัดสมุทรสาคร	2.71	1.54	0	7	84
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.09	1.50	0	9	67
รวม	2.86	1.62	0	9	379
	F=1.00		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.11) ยังคงพบว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนไม่แตกต่างกัน ในทุกกลุ่มอายุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าแม้หัวหน้าครัวเรือนจะมีภูมิลำเนาอยู่ที่อื่นที่มีชุมชนปัจจุบัน แต่ในความเป็นจริงแล้ว ส่วนหนึ่งก็อยู่ในบริเวณเขตจังหวัดสมุทรสาครนั่นเอง

ตารางที่ 4.11 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิลำเนาเดิมและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิลำเนาเดิม/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.10	1.70	0	7	48
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.44	1.85	1	8	18
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	2.64	1.29	1	5	44
รวม	3.12	1.69	0	8	77
	F=0.78		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.54	1.66	0	9	142
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.41	1.82	0	7	46
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.49	1.39	1	7	37
รวม	3.50	1.65	0	9	225
	F=0.01		SIG of F>0.05		
40-49 ปี					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.20	1.94	0	9	112
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.47	1.71	0	7	38
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.21	1.50	1	8	24
รวม	3.26	1.83	0	9	174
	F=0.33		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม และอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิลำเนาเดิม/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.26	2.00	0	9	81
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.15	1.76	0	7	39
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.85	2.15	0	9	13
รวม	3.29	1.94	0	9	133
	F=0.64		SIG of F>0.05		
60 ปีขึ้นไป					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.01	1.64	0	8	89
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.16	1.79	0	7	43
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.28	1.71	1	8	29
รวม	3.10	1.69	0	8	161
	F=0.31		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนเข้ามาพิจารณาด้วย(ตารางที่ 4.12) จะพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนไม่แตกต่างกันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมง อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง และไม่ได้ทำงาน

ตารางที่ 4.12 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิลำเนาเดิมและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิลำเนาเดิม/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.72	1.86	0	9	192
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.54	1.69	1	8	71
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.48	1.79	1	9	31
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=0.43		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.08	1.74	0	8	173
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.33	1.90	0	7	69
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.48	1.47	1	8	46
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=1.20		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	2.74	1.57	0	8	107
ในจังหวัดสมุทรสาคร	2.93	1.66	0	6	44
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.03	1.55	0	8	37
รวม	2.84	1.59	0	8	188
	F=0.55		SIG of F>0.05		

เมื่อนำระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเข้ามาพิจารณาร่วมด้วย (ตารางที่ 4.13) ในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ยังคงพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนไม่แตกต่างกัน

ในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา พบว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร มีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกจังหวัดสมุทรสาคร มีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลที่อยู่ปัจจุบัน(คะแนนเฉลี่ย 3.57 เปรียบเทียบกับ 2.75) และมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนที่ทำการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ดีกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่นอกชุมชนที่ทำการศึกษาทั้งในจังหวัดสมุทรสาครและนอกจังหวัดสมุทรสาคร (คะแนนเฉลี่ย 3.93 เปรียบเทียบกับ 2.95 และ 3.10) โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษามีผลต่อความรู้ในคุณค่าของป่าชายเลนของประชากรตัวอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนป่าชายเลนมองเห็นความค้ำและคุณค่าของป่าชายเลนมากกว่าประชากรกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาในระบบโรงเรียน และการเรียนรู้สั่งสมมาจากประสบการณ์ของคนผ่านสื่อต่าง ๆ ในส่วนหนึ่ง

ตารางที่ 4.13 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิลำเนาเดิมและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิลำเนาเดิม/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่า					
ประถมศึกษา					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	2.75	1.49	0	7	76
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.57	1.78	0	7	30
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.11	1.41	0	5	18
รวม	3.00	1.58	0	7	124
	F=30.3		SIG of F<0.05		
ประถมศึกษา					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.29	1.84	0	9	76
ในจังหวัดสมุทรสาคร	3.31	1.80	0	8	135
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.45	1.73	1	9	75
รวม	3.32	1.81	0	9	561
	F=0.25		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	3.93	1.68	2	7	45
ในจังหวัดสมุทรสาคร	2.95	1.58	0	7	19
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	3.10	1.34	1	5	21
รวม	3.51	1.59	0	7	85
	F=3.71		SIG of F< 0.05		

สรุปผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้ว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ไม่ต่างกัน

เมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดิม ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา ที่พบว่าภูมิลำเนาเดิมมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจกับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้มีตัวแปรที่สำคัญรวม 5 ตัวแปรด้วยกันคือ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน อาชีพของกลุ่มสมรส อาชีพของบิดาของหัวหน้าครัวเรือน ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน และการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน โดยมีสมมติฐานรวมว่า ผู้ที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันน่าจะมีระดับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนแตกต่างกันด้วย ซึ่งได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เรียงตามลำดับดังนี้

อาชีพ

“อาชีพประมง” เป็นอาชีพที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรและผลผลิตทางธรรมชาติเป็นหลัก ดังนั้น ความเปลี่ยนแปลงใน โครงสร้างของทรัพยากรธรรมชาติและผลผลิตที่เกิดขึ้นต่าง ๆ จึงน่าจะคนในกลุ่มอาชีพนี้น่าจะมีการรับรู้รับทราบ ได้ดีกว่าประชากรในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4.14 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงกว่าที่พบในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นที่มีอาชีพประมง และไม่ได้ทำงาน คือมีคะแนนเฉลี่ย 3.65 เปรียบเทียบกับ 3.21 และ 2.84 ลักษณะความสัมพันธ์นี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.14 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ประมง	3.65	1.59	0	8	294
ไม่ใช่ประมง	3.21	1.81	0	9	288
ไม่ได้ทำงาน	2.84	1.74	0	8	188
รวม	3.29	1.76	0	9	770

F=13.16 SIG of F<0.05

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.15) ในเพศหญิง พบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนเพศชาย กลับพบลักษณะความสัมพันธ์ที่ตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.15 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ประมง	3.24	1.75	1	8	68
ไม่ใช่ประมง	3.83	1.78	0	9	207
ไม่ได้ทำงาน	3.74	1.76	1	8	116
รวม	3.70	1.78	0	9	391
	F=2.90		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
ประมง	3.24	1.82	0	7	120
ไม่ใช่ประมง	2.84	1.63	0	9	87
ไม่ได้ทำงาน	2.62	1.44	0	8	172
รวม	2.86	1.63	0	9	379
	F=3.76		SIG of F<0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุของหัวหน้าครัวเรือน เข้ามาพิจารณาด้วย (ตารางที่ 4.16) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในทุกกลุ่มอายุ และมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในกลุ่มอายุ 30-39 ปี และ 50-59 ปี

ตารางที่ 4.16 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ประมง	3.57	1.74	0	8	30
ไม่ใช่ประมง	2.97	1.53	1	7	33
ไม่ได้ทำงาน	2.50	1.79	0	6	14
รวม	3.12	1.69	0	8	77
	F=2.20		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ประมง	3.79	1.65	1	9	97
ไม่ใช่ประมง	3.41	1.67	0	7	104
ไม่ได้ทำงาน	2.71	1.23	1	5	24
รวม	3.50	1.65	0	9	225
	F=4.60		SIG of F<0.05		
40-49 ปี					
ประมง	3.61	1.95	0	9	79
ไม่ใช่ประมง	3.01	1.79	0	8	71
ไม่ได้ทำงาน	2.83	1.34	1	5	24
รวม	3.26	1.83	0	9	174
	F=2.76		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 4.16 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ประมง	3.76	2.11	0	9	50
ไม่ใช่ประมง	3.25	1.96	0	8	47
ไม่ได้ทำงาน	2.67	1.49	0	7	36
รวม	3.29	1.94	0	9	133
	F=3.45	SIG of F<0.05			
60 ปีขึ้นไป					
ประมง	3.32	1.53	1	7	35
ไม่ใช่ประมง	3.12	1.73	0	7	33
ไม่ได้ทำงาน	3.00	1.74	0	8	90
รวม	3.10	1.69	0	8	161
	F=0.47	SIG of F>0.05			

เมื่อนำเอาตัวแปรระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเข้ามาพิจารณา ร่วมด้วย (ตารางที่ 4.17) ยังคงพบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพประมงมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง ในทุกระดับการศึกษา และพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มักจะประกอบอาชีพประมง ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้ความรู้มากนัก จึงทำให้ตระหนักรับรู้ถึงคุณค่าของป่าชายเลน ในด้านการเป็นแหล่งจับสัตว์น้ำ ช่วยในการป้องกันภัยธรรมชาติ ฯลฯ

ตารางที่ 4.17 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่า					
ประถมศึกษา					
ประมง	3.42	1.56	1	7	36
ไม่ใช่ประมง	3.00	1.44	0	6	27
ไม่ได้ทำงาน	2.75	1.62	0	6	61
รวม	3.00	1.58	0	7	124
	F=2.03		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ประมง	3.69	1.85	0	9	236
ไม่ใช่ประมง	3.20	1.81	0	8	208
ไม่ได้ทำงาน	2.78	1.56	0	8	117
รวม	3.32	1.81	0	9	561
	F=11.02		SIG of F<0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ประมง	3.64	1.71	2	7	22
ไม่ใช่ประมง	3.34	1.59	0	7	53
ไม่ได้ทำงาน	4.10	1.29	2	6	10
รวม	3.51	1.59	0	7	85
	F=1.06		SIG of F>0.05		

กล่าวโดยสรุป อาชีพของประชากรตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในคุณค่าของป่าชายเลนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรเพศ, อายุ และระดับการศึกษาแล้ว ยังคงพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นในกลุ่มเพศชายที่พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์มีทิศทางในทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อาชีพกลุ่มมรส

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนี้ถามหัวหน้าครัวเรือน โดยเฉพาะซึ่งอาจเป็นชายหรือหญิงก็ได้ ที่แสดงคนว่าเป็นหัวหน้าครัวเรือน และได้พบว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิงมีสามีประกอบอาชีพหลากหลายมีทั้งอาชีพประมง และมีไร่ประมง จึงเป็นที่น่าสนใจว่า อาชีพของกลุ่มมรส จะมีอิทธิพลต่อระดับความรู้ของบุคคลบ้างหรือไม่ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานที่เอาไว้ว่า “หัวหน้าครัวเรือนที่มีกลุ่มมรสประกอบอาชีพทางด้านประมง น่าจะมีระดับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่ไม่มีกลุ่มมรสประกอบอาชีพอื่นๆ”

ข้อมูลจากตารางที่ 4.18 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีกลุ่มมรสประกอบอาชีพประมงมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีกลุ่มมรสประกอบอาชีพอื่นที่มีไร่ประมง คือ มีคะแนนเฉลี่ย 3.33 เปรียบเทียบกับ 3.29 ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.18 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของกลุ่มมรสของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของกลุ่มมรส	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ประมง	3.33	1.80	0	9	198
ไม่ไร่ประมง	3.29	1.72	0	9	228
ไม่ได้ทำงาน	3.38	1.78	0	8	178
ไม่มีกลุ่มมรส	3.13	1.74	0	8	166
รวม	3.29	1.76	0	9	770
	F=0.64		SIG of F>0.05		

เมื่อนำเพศของหัวหน้าครัวเรือน เข้ามาพิจารณาด้วย ดังตารางที่ 4.19 ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพของกลุ่มรส กับความรู้ในเรื่องคุณค่าของป่าชายเลน ทั้งในเพศชายและเพศหญิง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.19 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของกลุ่มรส และเพศของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของกลุ่มรส/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ประมง	3.89	1.90	0	9	72
ไม่ใช่ประมง	3.69	1.76	1	8	125
ไม่ได้ทำงาน	3.61	1.79	0	8	132
ไม่มีกลุ่มรส	3.69	1.66	1	8	62
รวม	3.70	1.78	0	9	391
	F=0.39		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
ประมง	3.01	1.67	0	9	126
ไม่ใช่ประมง	2.81	1.55	0	9	103
ไม่ได้ทำงาน	2.74	1.58	0	6	46
ไม่มีกลุ่มรส	2.80	1.71	0	8	104
รวม	2.86	1.63	0	9	379
	F=0.51		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.20) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอาชีพของกลุ่มรสกับความรู้ของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เฉพาะในกลุ่มอายุ 40-49 ปี และ อายุ 50-59 ปี เท่านั้น ส่วนในกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี, 30-39 ปี และในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป พบลักษณะ

ความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ต่ำกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพอื่นที่มีไม่ประมง อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ที่พบในแต่ละกลุ่มอายุก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.20 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของคู่สมรสและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของคู่สมรส/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ประมง	2.57	1.46	0	5	16
ไม่ใช่ประมง	2.71	1.57	0	5	24
ไม่ได้ทำงาน	3.44	1.67	1	6	9
ไม่มีคู่สมรส	3.68	1.79	1	8	28
รวม	3.12	1.69	0	8	77
	F=2.31		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ประมง	3.23	1.53	0	9	73
ไม่ใช่ประมง	3.52	1.71	0	7	91
ไม่ได้ทำงาน	4.19	1.69	1	7	27
ไม่มีคู่สมรส	3.50	1.60	1	7	34
รวม	3.50	1.65	0	9	225
	F=2.23		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 4.20 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของคู่สมรสและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของคู่สมรส/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
40-49 ปี					
ประมง	3.50	2.02	0	9	64
ไม่ใช่ประมง	3.10	1.49	0	7	58
ไม่ได้ทำงาน	3.35	1.78	0	8	31
ไม่มีคู่สมรส	2.81	2.16	0	8	21
รวม	3.26	1.83	0	9	174
	F=0.96	SIG of F>0.05			
50-59 ปี					
ประมง	3.70	2.28	0	9	27
ไม่ใช่ประมง	3.29	2.00	0	9	41
ไม่ได้ทำงาน	3.47	1.63	0	7	36
ไม่มีคู่สมรส	2.66	1.80	0	7	29
รวม	3.29	1.94	0	9	133
	F=1.57	SIG of F>0.05			
60 ปีขึ้นไป					
ประมง	3.22	1.35	1	5	18
ไม่ใช่ประมง	3.57	1.95	1	7	14
ไม่ได้ทำงาน	3.05	1.83	0	8	75
ไม่มีคู่สมรส	3.00	1.52	0	6	54
รวม	3.10	1.69	0	8	161
	F=0.47	SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน เข้ามาพิจารณาร่วมด้วย (ตารางที่ 4.21) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอาชีพคู่สมรสของหัวหน้าครัวเรือน กับ ความรู้

เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เฉพาะในกลุ่มที่ไม่ได้ทำงานเท่านั้น แต่
ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.21 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของกลุ่มสมรส
และอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของกลุ่มสมรส/อาชีพ ของหัวหน้าครัวเรือน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ประมง					
ประมง	3.63	1.91	0	9	115
ไม่ใช่ประมง	3.78	1.64	1	9	50
ไม่ได้ทำงาน	3.69	1.76	0	8	84
ไม่มีคู่สมรส	3.49	1.84	0	8	45
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=0.22		SIG of F>0.05		
ไม่ใช่ประมง					
ประมง	2.93	1.79	0	8	42
ไม่ใช่ประมง	3.29	1.75	0	8	150
ไม่ได้ทำงาน	3.58	1.70	0	7	26
ไม่มีคู่สมรส	3.06	1.69	0	8	70
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=1.03		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ประมง	2.88	1.29	0	5	41
ไม่ใช่ประมง	2.43	1.35	0	5	28
ไม่ได้ทำงาน	2.93	1.76	0	8	68
ไม่มีคู่สมรส	2.92	1.70	0	7	51
รวม	2.84	1.59	0	8	188
	F=0.74		SIG of F>0.05		

เมื่อนำระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมาพิจารณาพร้อมด้วย (ตารางที่ 4.22) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพของกลุ่มครัวเรือน และความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานเฉพาะในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับสูงกว่าประถมศึกษาเท่านั้น แต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.22 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของกลุ่มครัวเรือน และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของกลุ่มครัวเรือน/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา					
ประมง	3.24	1.71	0	7	34
ไม่ใช่ประมง	3.35	1.54	1	6	17
ไม่ได้ทำงาน	2.79	1.60	0	6	43
ไม่มีคู่สมรส	2.83	1.42	1	6	30
รวม	3.00	1.60	0	7	124
	F=0.90		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ประมง	3.32	1.84	0	9	154
ไม่ใช่ประมง	3.27	1.77	0	9	177
ไม่ได้ทำงาน	3.60	1.84	0	8	121
ไม่มีคู่สมรส	3.06	1.80	0	8	109
รวม	3.32	1.81	0	9	561
	F=1.76		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 4.22 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของกลุ่มสมรสและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของกลุ่มสมรส/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
สูงกว่าประถมศึกษา					
ประมง	3.70	1.57	2	7	10
ไม่ใช่ประมง	3.35	1.60	0	7	34
ไม่ได้ทำงาน	3.29	1.38	2	7	14
ไม่มีคู่สมรส	3.74	1.75	1	7	27
รวม	3.51	1.59	0	7	85
F=0.43		SIG of F>0.05			

กล่าวโดยสรุป คือ อาชีพของกลุ่มสมรสของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือน ถึงแม้จะควบคุมด้วยตัวแปรเพศ, อายุ, อาชีพ และ ระดับการศึกษาแล้วก็ยังคงพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์คงเดิม แต่ความสัมพันธ์ที่พบนี้ ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพบิดา

ผลการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะอาชีพของชาวประมงที่มีผู้ศึกษาไว้ข้างนั้น พบประเด็นที่น่าสนใจว่า อาชีพประมงมักเป็นอาชีพที่ สืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ ความรู้ความเข้าใจในวิธีการทำประมงมีการถ่ายทอดกันมาเป็นรุ่นอายุ ฉะนั้นจึงเป็นไปได้ว่าประชากรที่ประกอบอาชีพประมงสืบต่อมาจากรุ่นบิดาน่าจะมีความรู้ในคุณค่าของป่าชายเลนได้ดีกว่าผู้ที่มิบิดาทำอาชีพอื่น จึงได้นำเอาตัวแปรอาชีพของบิดาของหัวหน้าครัวเรือนมาศึกษาหาความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดาของหัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างกับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน (ตารางที่ 4.23) พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีบิดาประกอบอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ในเรื่องคุณค่าของป่าชายเลนสูงกว่าผู้ที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง คือมีคะแนนเฉลี่ย 3.33 เปรียบเทียบกับ 3.19 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.23 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของบิดาของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพบิดา**	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ประมง	3.35	1.79	0	9	473
ไม่ใช่ประมง	3.19	1.70	0	9	295
รวม	3.29	1.76	0	9	768
	F=1.46	SIG of F>0.05			

** ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบอาชีพของบิดา จึงเหลือ จำนวนประชากรตัวอย่าง 768 ราย

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาพิจารณาด้วยในฐานะตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.24) ก็ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา และความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ยังคงเดิมเฉพาะในกลุ่มเพศหญิงเท่านั้น

ตารางที่ 4.24 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของบิดาและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพบิดา**/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ประมง	3.69	1.79	0	9	267
ไม่ใช่ประมง	3.72	1.75	1	8	123
รวม	3.70	1.78	0	9	390
	F=0.03		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
ประมง	2.91	1.70	0	9	206
ไม่ใช่ประมง	2.81	1.56	0	9	172
รวม	2.87	1.64	0	9	378
	F=0.31		SIG of F>0.05		

** ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบอาชีพของบิดา จึงเหลือ จำนวนประชากรตัวอย่าง 768 ราย

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาพิจารณาด้วยในฐานะตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.25) พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา และความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ยังคงเดิมเฉพาะในกลุ่มที่มีอายุ 30-39 ปี และ กลุ่มอายุ 40-49 ปี และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะกลุ่มอายุ 30-39 ปีเท่านั้น

ตารางที่ 4.25 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของบิดาและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพบิดา**/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ประมง	2.91	1.65	0	7	47
ไม่ใช่ประมง	3.43	1.72	0	8	30
รวม	3.12	1.69	0	8	77
	F=1.75		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ประมง	3.75	1.68	0	9	130
ไม่ใช่ประมง	3.17	1.55	0	7	95
รวม	3.50	1.65	0	9	225
	F=6.93		SIG of F<.005		
40-49 ปี					
ประมง	3.42	1.91	0	9	110
ไม่ใช่ประมง	2.98	1.67	0	8	64
รวม	3.26	1.83	0	9	174
	F=2.28		SIG of F>0.05		
50-59 ปี					
ประมง	3.25	1.91	0	9	85
ไม่ใช่ประมง	3.38	2.02	0	9	47
รวม	3.30	1.94	0	9	132
	F=0.15		SIG of F>0.05		
60 ปีขึ้นไป					
ประมง	3.06	1.68	0	8	101
ไม่ใช่ประมง	3.19	1.71	0	8	59
รวม	3.11	1.69	0	8	160
	F=0.21		SIG of F>0.05		

** ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบอาชีพของบิดา จึงเหลือ จำนวนประชากรตัวอย่าง 768 ราย

เมื่อนำตัวแปรอาชีพ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.26) ก็พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา และความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือน ยังคงเดิมเฉพาะในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมงเท่านั้น และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาดังกล่าว สนับสนุนให้เห็นว่า อาชีพประมงเป็นการสืบทอดกันมา ตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ ความรู้ความเข้าใจในวิธีการทำประมงมีการถ่ายทอดกันมาเป็นรุ่นอายุซึ่งมักจะ สอดแทรกความสำคัญและประโยชน์ของป่าเอาไว้ด้วย ดังนั้นหากประชากรตัวอย่างไม่ได้ประกอบ อาชีพประมงสืบทอดเสียแล้ว ถึงแม้บิดาของตนจะเคยทำประมงมาก่อนก็ไม่ได้ทำให้คนกลุ่มนี้มี ความรู้ และตระหนักถึงคุณค่าของป่าชายเลนที่มีต่อพวกเขาทั้งในทางตรงและทางอ้อมได้ดีเท่ากับผู้ที่ ประกอบอาชีพประมงสืบทอดมาจากรุ่นบิดา

ตารางที่ 4.26 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของบิดาและ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพบิดา**/อาชีพ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ประมง	3.79	1.83	0	9	213
ไม่ใช่ประมง	3.28	1.71	0	9	81
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=4.72		SIG of F<0.05		
อาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง					
ประมง	3.13	1.79	0	8	143
ไม่ใช่ประมง	3.28	1.69	0	8	145
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=0.49		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ประมง	2.81	1.54	0	8	117
ไม่ใช่ประมง	2.91	1.70	0	8	69
รวม	2.85	1.59	0	8	186
	F=0.17		SIG of F>0.05		

** ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบอาชีพของบิดา จึงเหลือ จำนวนประชากรตัวอย่าง 768 ราย

เมื่อคุมด้วยตัวแปรระดับการศึกษา (ตารางที่ 4.27) ยังคงพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา และความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ทั้งในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา, กลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทาง

ตารางที่ 4.27 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของบิดาและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพบิดา**/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา					
ประมง	3.03	1.60	1	7	78
ไม่ใช่ประมง	2.98	1.56	0	6	45
รวม	3.01	1.58	0	7	123
	F=0.03		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ประมง	3.38	1.83	0	9	360
ไม่ใช่ประมง	3.21	1.78	0	9	200
รวม	3.32	1.81	0	9	560
	F=1.14		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ประมง	3.77	1.72	1	7	35
ไม่ใช่ประมง	3.32	1.49	0	7	50
รวม	3.51	1.59	0	7	85
	F=1.67		SIG of F>0.05		

** ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบอาชีพของบิดา จึงเหลือ จำนวนประชากรตัวอย่าง 768 ราย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า อาชีพของบิดาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำตัวแปร เพศ, อายุ, อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน และระดับการศึกษา เข้ามาพิจารณาด้วยในฐานะตัวแปรควบคุม พบว่ายังคงมีลักษณะความสัมพันธ์คงเดิม เฉพาะในเพศหญิง, ในกลุ่มอายุ 30-39 ปี, กลุ่มอายุ 40-49 ปี, และในกลุ่มอาชีพประมง นอกจากนี้แล้วเมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษาเข้ามาพิจารณาด้วยในฐานะตัวแปรควบคุม ก็ยังคงพบว่า มีลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดิม ทั้งในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา, ในกลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา แต่ความสัมพันธ์ที่พบนี้ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การมีทรัพย์สินในครอบครอง

ดังที่ได้ชี้แจงไว้ในบทที่ 2 แล้วว่า ตัวแปรการมีทรัพย์สินในครอบครองของครัวเรือนนี้ได้สร้างโดยการกำหนดคะแนนจากทรัพย์สินของประชากรตัวอย่างที่สำรวจ ซึ่งจำแนกเป็น ระดับต่ำ ปานกลาง และสูง ได้ตั้งสมมติฐานเอาไว้ว่า “หัวหน้าครัวเรือนที่มีทรัพย์สินในครอบครองอยู่ในระดับสูงกว่าน่าจะมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่มีทรัพย์สินในครอบครองอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า”

ข้อมูลจากตารางที่ 4.28 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ครอบครองทรัพย์สินในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงกว่า ผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.30 เปรียบเทียบกับ 3.17) ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่มีทรัพย์สินในครอบครองอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ 3.49 ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง การมีทรัพย์สินในครอบครอง กับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือน ที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โคกภาพรวมแล้วผู้ที่เป็นชาวประมงซึ่งอาศัยอยู่บริเวณชุมชนป่าชายเลน ส่วนมากเป็นประมงพื้นบ้านมีฐานะค่อนข้างยากจนแต่เป็นผู้ที่มองเห็นต้องพึ่งพาอาศัยประโยชน์จากป่าชายเลนในการจับสัตว์น้ำ และผลิตผลจากป่าเพื่อยังชีพไปวันๆ นอกจากนี้แล้ว ผู้ที่มีฐานะยากจนเหล่านี้ อาจเป็นผู้ที่ต้องประสบกับปัญหาการรุกล้ำของน้ำทะเลและการสูญเสียแผ่นดินอาศัย เนื่อง

จากป่าชายเลนถูกตัดทำลาย จึงทำให้มองเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของป่าที่มีต่อตนเองและชุมชนได้ดีกว่า

ตารางที่ 4.28 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีทรัพย์สินในครอบครองของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินในครอบครอง	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำ	3.49	1.67	0	9	214
ปานกลาง	3.17	1.72	0	9	379
สูง	3.30	1.92	0	9	177
รวม	3.29	1.76	0	9	770
F=2.24		SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาพิจารณาร่วมด้วยในฐานะตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.29) ยังคงพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีทรัพย์สินในครอบครอง และความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.29 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีทรัพย์สินในครอบครองและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินในครอบครอง/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ต่ำ	3.86	1.79	0	8	112
ปานกลาง	3.58	1.69	0	9	192
สูง	3.75	1.94	1	9	87
รวม	3.70	1.78	0	9	381
F=0.88		SIG of F>0.05			

ตารางที่ 4.29 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีทรัพย์สินในครอบครองและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินในครอบครอง/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศหญิง					
ต่ำ	3.08	1.45	1	9	102
ปานกลาง	2.74	1.64	0	9	187
สูง	2.87	1.81	0	8	90
รวม	2.86	1.63	0	9	379
F=1.39		SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.30) ยังคงพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีทรัพย์สินในครอบครอง และความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ในทุกกลุ่มอายุ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นในกลุ่มอายุ 50-59 ปี แต่ความสัมพันธ์ที่พบนี้ก็ไม่มีความสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.30 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีทรัพย์สินในครอบครองและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินในครอบครอง/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ต่ำ	3.13	1.88	1	8	14
ปานกลาง	3.07	1.64	0	7	45
สูง	3.24	1.72	0	6	17
รวม	3.12	1.69	0	8	77
F=0.06		SIG of F>0.05			

ตารางที่ 4.30 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมี
ทรัพย์สินในครอบครองและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินใน ครอบครอง/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
30-39 ปี					
ต่ำ	3.74	1.48	1	7	58
ปานกลาง	3.38	1.56	0	7	117
สูง	3.52	2.00	0	9	50
รวม	3.50	1.65	0	9	225
	F=0.96		SIG of F>0.05		
40-49 ปี					
ต่ำ	3.51	1.79	0	8	49
ปานกลาง	3.09	1.86	0	9	87
สูง	3.32	1.83	0	8	38
รวม	3.26	1.83	0	9	174
	F=0.84		SIG of F>0.05		
50-59 ปี					
ต่ำ	3.43	2.01	1	9	37
ปานกลาง	3.32	2.00	0	9	63
สูง	3.06	1.78	0	7	33
รวม	3.29	1.94	0	9	133
	F=0.33		SIG of F>0.05		
60 ปีขึ้นไป					
ต่ำ	3.33	1.47	1	7	55
ปานกลาง	2.84	1.53	0	7	67
สูง	3.23	2.15	0	8	39
รวม	3.10	1.69	0	8	161
	F=1.45		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรลักษณะอาชีพเข้ามาพิจารณาด้วย (ตารางที่ 4.31) ก็ยังคงพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีทรัพย์สินในครอบครัว และความถี่เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เฉพาะในกลุ่มอาชีพประมง และในกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่ครอบครองทรัพย์สินในระดับสูงกว่า มีความถี่เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน คิดว่าผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินในระดับที่ต่ำกว่า แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.31 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีทรัพย์สินในครอบครัวและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินใน ครอบครัว/อาชีพ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ต่ำ	3.77	1.74	0	9	101
ปานกลาง	3.48	1.81	0	9	149
สูง	3.94	1.92	0	9	44
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=1.50		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง					
ต่ำ	3.34	1.71	1	8	56
ปานกลาง	3.21	1.70	0	8	136
สูง	3.13	1.83	0	8	96
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=0.27		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ต่ำ	3.12	1.45	1	6	57
ปานกลาง	2.62	1.45	0	7	94
สูง	2.97	2.03	0	8	37
รวม	2.84	1.59	0	8	188
	F=1.98		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษา เข้ามาพิจารณาด้วย (ตารางที่ 4.32) ยังคงพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีทรัพย์สินในครอบครอง และความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เฉพาะในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา เท่านั้น

ตารางที่ 4.32 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีทรัพย์สินในครอบครองและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินในครอบครอง/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่า					
ประถมศึกษา					
ต่ำ	3.15	1.67	1	7	46
ปานกลาง	2.97	1.48	0	6	61
สูง	2.71	1.69	0	6	17
รวม	3.00	1.58	0	7	124
	F=0.52		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ต่ำ	3.56	1.66	0	9	162
ปานกลาง	3.15	1.76	0	9	288
สูง	3.40	2.11	0	9	111
รวม	3.32	1.81	0	9	561
	F=2.83		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ต่ำ	4.00	2.00	2	7	6
ปานกลาง	3.77	1.65	2	7	30
สูง	3.29	1.50	0	7	49
รวม	3.51	1.59	0	7	85
	F=1.16		SIG of F>0.05		

กล่าวโดยสรุป พบว่า การมีทรัพย์สินในครอบครอง มีความสัมพันธ์กับ ความรู้ของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องคุณค่าของป่าชายเลน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่ครอบครองทรัพย์สินอยู่ในระดับสูงกว่า มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้สูงกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ครอบครองทรัพย์สินในระดับที่ต่ำกว่า แต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำตัวแปรเพศ, อายุ, อาชีพ และระดับการศึกษา เข้ามาพิจารณาร่วมด้วย ในฐานะตัวแปรควบคุม ก็ยังคงพบว่ามีความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เฉพาะในเพศ ชาย ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี, อายุ 30-39 ปี, อายุ 40-49 ปี, อายุ 60 ปีขึ้นไป, ในกลุ่มอาชีพประมง ใน กลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน และในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา แต่ความสัมพันธ์ที่พบก็ไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

การที่นำตัวแปรเรื่องกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน มาพิจารณาหา ความสัมพันธ์ร่วมกับความรู้ในสถานการณ์ป่าชายเลนด้วยนั้น ก็เพราะได้พิจารณาว่าผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ ในบ้านหรือที่ดินบริเวณชุมชนที่สำรวจ น่าจะมีการตั้งถิ่นฐานมาในระยะเวลาที่ยาวนานเพราะ ชุมชนดังกล่าวนี้เป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์พิเศษ คนที่อยู่อาศัยเป็นชาวประมงเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น พวกเขาน่าจะทราบและตระหนักถึงความสำคัญของป่าชายเลนที่มีต่อตนเองและชุมชน ได้ดีกว่าคน ที่เข้ามาอยู่ชั่วคราว เช่นผู้เช่าต่าง ๆ เป็นต้น ในการศึกษานี้ได้ตั้งสมมติฐานเอาไว้ว่า “ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ ในบ้านและที่ดินหรืออย่างใดอย่างหนึ่งนั้น น่าจะมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่ไม่ มีกรรมสิทธิ์”

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินหรือ อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงกว่าผู้ที่ไม่ มี กรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง คือมีคะแนนเฉลี่ย 3.29 และ 3.51 เปรียบเทียบกับ 3.02 ซึ่งเป็นไป ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่พบว่ามีความสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.33 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	3.29	1.72	0	9	502
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	3.51	1.82	0	9	140
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	3.02	1.81	0	8	128
รวม	3.29	1.76	0	9	770
F=2.55		SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.34) ยังคงพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน และความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ทั้งในเพศชายและเพศหญิง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.34 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับเพศของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/เพศ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	3.64	1.67	0	8	263
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	4.14	1.92	0	9	68
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	3.47	1.91	0	8	60
รวม	3.70	1.78	0	9	391
F=2.55		SIG of F>0.05			

ตารางที่ 4.34 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับเพศของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/เพศ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศหญิง					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	2.91	1.67	0	9	239
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	2.93	1.51	0	9	72
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	2.63	1.63	0	8	68
รวม	2.86	1.63	0	9	379
	F=0.83		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้าเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.45) ยังคงพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน กับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในทุกกลุ่มอายุ ยกเว้นกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.35 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
<u>ต่ำกว่า 30 ปี</u>					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	3.26	1.62	0	6	41
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	4.06	1.95	1	8	16
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	2.00	0.82	1	3	19
รวม	3.12	1.69	0	8	77
	F=8.13		SIG of F<0.05		
<u>30-39 ปี</u>					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	3.57	1.61	0	7	135
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	3.30	1.77	0	9	44
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	3.50	1.66	0	7	46
รวม	3.50	1.65	0	9	225
	F=0.46		SIG of F>0.05		
<u>40-49 ปี</u>					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	3.29	1.71	0	8	123
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	3.50	2.21	0	9	26
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	2.84	2.01	0	8	25
รวม	3.26	1.83	0	9	174
	F=0.90		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 4.35 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	3.26	1.92	0	9	92
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	4.00	1.97	1	9	21
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	2.65	1.87	0	7	20
รวม	3.29	1.94	0	9	133
F=2.56		SIG of F>0.05			
60 ปีขึ้นไป					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	2.99	1.72	0	7	110
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	3.21	1.27	1	6	33
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	3.56	2.12	1	8	18
รวม	3.10	1.69	0	8	161
F=0.96		SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรอาชีพ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตาราง 4.36) ทั้งในกลุ่มอาชีพประมง, อาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง และในกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน กับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากข้อมูลสถิติที่ศึกษา พอจะสรุปได้ว่า ถึงแม้จะควบคุมด้วยตัวแปรอาชีพแล้วก็ตาม ยังคงพบว่าผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ดีกว่าผู้ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ทั้งนี้เนื่องจากว่าคนกลุ่มนี้ได้เป็นเจ้าของที่ดินบริเวณอ่าวมหาชัยซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการศึกษา ที่มองเห็นความสำคัญของป่าชายเลน ในฐานะที่เป็นกำแพงป้องกันการพังทลายของแผ่นดิน การกัดเซาะชายฝั่ง และช่วยป้องกันกระแสน้ำและกระแสนลม จึงทำให้ตระหนักและทราบถึงคุณค่าของป่าชายเลนเป็นอย่างดี

ตารางที่ 4.36 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/อาชีพ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	3.69	1.72	0	9	200
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	4.00	2.11	0	9	50
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	3.09	1.75	0	7	44
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=3.14		SIG of F<0.05		
อาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	3.28	1.72	0	8	173
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	3.23	1.74	0	7	57
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	2.97	1.81	0	8	58
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=0.70		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	2.70	1.56	0	7	129
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	3.24	1.28	2	6	33
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	3.04	1.97	1	8	26
รวม	2.84	1.59	0	8	188
	F=1.80		SIG of F>0.05		

เมื่อนำระดับการศึกษา เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.37) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดียวกับในตารางที่ 4.33 ทั้งในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา, การศึกษาระดับประถมศึกษา และในกลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา

ตารางที่ 4.37 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา					
ศึกษา					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	2.94	1.63	0	7	77
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	3.43	1.62	0	6	28
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	2.63	1.16	1	5	19
รวม	3.00	1.58	0	7	124
	F=1.63		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	3.34	1.76	0	9	376
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	3.49	1.92	0	9	94
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	3.04	1.92	0	8	91
รวม	3.32	1.81	0	9	561
	F=1.49		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	3.49	1.53	2	7	49
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	3.72	1.64	1	7	18
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	3.33	1.78	0	7	18
รวม	3.51	1.59	0	7	85
	F=0.27		SIG of F>0.05		

กล่าวโดยสรุป ตัวแปรการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในคุณค่าของป่าชายเลน ถึงแม้ว่าจะได้ควบคุมด้วยตัวแปรเพศ อายุ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน และระดับการศึกษาแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาพิจารณาด้วย (ตารางที่ 4.39) ทั้งในเพศชาย และเพศหญิงพบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาจะมีความรู้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.39 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระดับการศึกษาและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	3.21	1.59	1	6	24
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.67	1.77	1	7	21
ประถมศึกษา	3.76	1.82	0	9	303
สูงกว่าประถมศึกษา	3.56	1.59	2	7	43
รวม	3.70	1.78	0	9	391
	F=0.82		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2.81	1.55	0	6	57
ต่ำกว่าประถมศึกษา	2.64	1.29	0	6	22
ประถมศึกษา	2.80	1.67	0	9	258
สูงกว่าประถมศึกษา	3.45	1.61	0	7	42
รวม	2.86	1.63	0	9	379
	F=2.14		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาพิจารณาด้วยในฐานะตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.40) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความรู้อีกเกี่ยวกับคุณค่าของ ป่าชายเลนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.40 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระดับการศึกษาและ อายุของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4.00	1.41	3	5	2*
ต่ำกว่าประถมศึกษา	4.00	-	4	4	1*
ประถมศึกษา	2.90	1.73	0	8	52
สูงกว่าประถมศึกษา	3.50	1.60	1	7	22
รวม	3.12	1.69	0	8	77
	F=0.93		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2.38	1.41	0	4	8
ต่ำกว่าประถมศึกษา	4.00	1.53	2	6	7
ประถมศึกษา	3.51	1.64	0	9	172
สูงกว่าประถมศึกษา	3.61	1.72	0	7	38
รวม	3.50	1.65	0	9	225
	F=1.52		SIG of F>0.05		
40-49 ปี					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	3.12	1.58	1	6	17
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.75	0.96	3	5	4*
ประถมศึกษา	3.27	1.91	0	9	142
สูงกว่าประถมศึกษา	3.18	1.47	1	7	11
รวม	3.26	1.83	0	9	174
	F=0.13		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 4.40 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระดับการศึกษาและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	3.21	1.67	0	6	14
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.18	1.98	0	7	17
ประถมศึกษา	3.33	2.03	0	9	93
สูงกว่าประถมศึกษา	3.11	1.54	2	6	9
รวม	3.25	1.94	0	9	133
	F=0.07		SIG of F>0.05		
60 ปีขึ้นไป					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2.80	1.57	0	6	40
ต่ำกว่าประถมศึกษา	2.43	1.09	1	5	14
ประถมศึกษา	3.25	1.78	0	8	102
สูงกว่าประถมศึกษา	4.20	1.10	3	5	5
รวม	3.10	1.69	0	8	161
	F=2.21		SIG of F>0.05		

เมื่อนำลักษณะอาชีพเข้ามาพิจารณาด้วย (ตาราง 4.41) ยังคงพบว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่ามีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งในกลุ่มอาชีพประมง อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง และในกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.41 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	3.37	1.46	1	6	19
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.47	1.70	1	7	17
ประถมศึกษา	3.69	1.85	0	9	236
สูงกว่าประถมศึกษา	3.64	1.71	2	7	22
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=0.25		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่มีไม่ประมง					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2.73	1.44	0	5	15
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.33	1.44	2	6	12
ประถมศึกษา	3.20	1.81	0	8	208
สูงกว่าประถมศึกษา	3.34	1.59	0	7	53
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=0.49		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2.81	1.64	0	6	47
ต่ำกว่าประถมศึกษา	2.57	1.60	0	5	14
ประถมศึกษา	2.78	1.56	0	8	117
สูงกว่าประถมศึกษา	4.10	1.29	2	6	10
รวม	2.84	1.59	0	8	188
	F=2.35		SIG of F>0.05		

กล่าวโดยสรุป พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่ามีความรู้ในคุณค่าของป่าดีกว่า เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรอาชีพแล้วยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐาน ยกเว้นในเพศชาย

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

ข้อมูมเป็นที่เข้าใจกัน โดยข้อเท็จจริงทั่วไปว่า ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนของประชากรน่าจะมีการสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้ความเข้าใจในคุณค่าความสำคัญและคุณประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่รอบๆตัวเราได้ดี จึงได้นำระยะเวลาที่ประชากรได้อาศัยอยู่ในชุมชนมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ร่วมกับระดับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนในการศึกษานี้ ได้ตั้งสมมติฐานเอาไว้ว่า “ผู้ที่อยู่ในชุมชนมานานกว่าน่าจะมีระดับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่อยู่ในชุมชนมาเป็นเวลาน้อยกว่า”

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4.42 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในชุมชนมาเป็นเวลา 5-10 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงที่สุด คือมี 3.67 ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลานานกว่า 10 ปี, อยู่มาตั้งแต่เกิด และอยู่มาน้อยกว่า 5 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ไม่แตกต่างกันมากนัก คือ มี 3.24, 3.29 และ 2.95 ตามลำดับ

ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนมาเป็นเวลานานกว่ามีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่เพิ่งเข้ามาอยู่ในชุมชน (อยู่ในชุมชนเป็นเวลา 5-10 ปี เปรียบเทียบกับ ต่ำกว่า 5 ปี) ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า ผู้ที่อยู่ในชุมชนมาเป็นระยะเวลา 5-10 ปี มีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่อยู่ในชุมชนมาเป็นเวลานานกว่า ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าคนกลุ่มนี้ย้ายถิ่นเข้าเพื่อประกอบอาชีพทางด้านการประมงและการทำนากุ้ง ทั้งเป็นเจ้าของกิจการเองหรือเป็นลูกจ้างทำประมงและในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับประมง เพราะเมื่อประมาณ 10 ปีที่ผ่านมากิจการการทำนากุ้งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย เพราะได้ผลตอบแทนสูง เพียงอาศัยพื้นที่และระบบนิเวศของป่าชายเลนในกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งและเป็นแหล่งระบายน้ำเสียที่ปล่อยจากบ่อกุ้ง จึงทำให้คนกลุ่มนี้ตระหนักหรือมองเห็นคุณค่าของป่าชายเลนได้ดีกว่าคนกลุ่มอื่น

ตารางที่ 4.42 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย
ในชุมชนของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 5 ปี	2.95	1.57	0	7	39
5-10 ปี	3.67	1.77	0	8	54
10 ปีขึ้นไป	3.24	1.68	0	9	200
ตั้งแต่เกิด	3.29	1.80	0	9	477
รวม	3.20	1.76	0	9	770
	F=1.37	SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาพิจารณาด้วยในฐานะตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.43) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน กับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ทั้งในเพศชายและเพศหญิง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อย่างไรก็ตามข้อมูลในตารางสถิตินี้ก็มีข้อน่าสังเกตว่า หัวหน้าครัวเรือนไม่ว่าชายหรือหญิงที่อยู่อาศัยในชุมชนที่ศึกษานี้มาเป็นระยะเวลา 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงกว่ากลุ่มระยะเวลาอื่น ๆ ซึ่งสันนิษฐานว่าคนกลุ่มนี้น่าจะเป็นกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับที่ดี และเป็นกลุ่มคนที่เพิ่งย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ จึงมีความสนใจในปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีความรู้ในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติค่อนข้างดี

ตารางที่ 4.43 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในชุมชนและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ เพศ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ต่ำกว่า 5 ปี	3.67	1.68	1	7	18
5-10 ปี	4.04	1.72	1	7	25
10 ปีขึ้นไป	3.62	1.76	1	8	89
ตั้งแต่เกิด	3.70	1.80	0	9	259
รวม	3.70	1.78	0	9	391
	F=0.37		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
ต่ำกว่า 5 ปี	2.33	1.20	0	5	21
5-10 ปี	3.34	1.78	0	8	29
มากกว่า 10 ปี	2.94	1.56	0	9	111
ตั้งแต่เกิด	2.81	1.68	0	9	218
รวม	2.86	1.63	0	9	379
	F=1.73		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.44) ยังคงพบ ลักษณะความสัมพันธ์ที่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในทุกกลุ่มอายุ คือผู้ที่อยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลา นานกว่ามีความรู้ดีกว่าผู้ที่เพิ่งเข้ามาอยู่ และพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะ ในกลุ่มอายุ 40-49 ปี

ตารางที่ 4.44 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในชุมชนและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ต่ำกว่า 5 ปี	2.55	1.04	1	5	11
5-10 ปี	3.00	1.31	2	5	8
10 ปีขึ้นไป	4.14	1.95	2	8	7
ตั้งแต่เกิด	3.12	1.78	0	7	51
รวม	3.12	1.69	0	8	77
	F=1.31		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ต่ำกว่า 5 ปี	2.65	1.77	0	7	17
5-10 ปี	3.78	1.52	1	7	18
10 ปีขึ้นไป	3.40	1.57	1	7	45
ตั้งแต่เกิด	3.60	1.66	0	9	145
รวม	3.50	1.65	0	9	225
	F=1.95		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 4.44 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
40-49 ปี					
ต่ำกว่า 5 ปี	4.60	1.14	2	6	5
5-10 ปี	4.56	1.79	2	8	16
10 ปีขึ้นไป	2.71	1.35	0	5	48
ตั้งแต่เกิด	3.25	1.94	0	9	105
รวม	3.26	1.83	0	9	174
	F=5.42		SIG of F<0.05		
50-59 ปี					
ต่ำกว่า 5 ปี	3.00	1.83	1	5	4*
5-10 ปี	2.90	2.02	0	7	10
10 ปีขึ้นไป	3.46	2.01	0	9	35
ตั้งแต่เกิด	3.27	1.93	0	9	84
รวม	3.29	1.94	0	9	133
	F=0.25		SIG of F>0.05		
60 ปีขึ้นไป					
ต่ำกว่า 5 ปี	3.50	0.71	3	4	2*
5-10 ปี	2.00	1.41	1	3	2*
10 ปีขึ้นไป	3.31	1.71	0	8	65
ตั้งแต่เกิด	2.97	1.68	0	8	92
รวม	3.10	1.69	0	8	161
	F=0.84		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอาชีพเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.45) ในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมงและอาชีพอื่นที่มีใช้ประมง ชังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ที่ตรงกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ พบว่า

หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นเวลานานกว่า มีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน ไม่แตกต่างกับผู้ที่อยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลาสั้นกว่าหรือเพิ่งเข้ามาอยู่

ตารางที่ 4.45 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในชุมชนและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ อาชีพ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ต่ำกว่า 5 ปี	3.14	1.46	2	6	7
5-10 ปี	4.29	1.57	2	7	17
10 ปีขึ้นไป	3.32	1.73	1	9	68
ตั้งแต่เกิด	7.73	1.85	0	9	202
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=1.78		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง					
ต่ำกว่า 5 ปี	2.85	1.67	0	7	26
5-10 ปี	3.63	1.95	0	8	24
10 ปีขึ้นไป	3.40	1.68	0	7	70
ตั้งแต่เกิด	3.12	1.74	0	8	168
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=1.27		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ต่ำกว่า 5 ปี	3.17	1.47	1	5	6
5-10 ปี	2.92	1.44	1	5	13
10 ปีขึ้นไป	2.97	1.63	0	8	62
ตั้งแต่เกิด	2.74	1.60	0	8	107
รวม	2.84	1.59	0	8	188
	F=0.37		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษาเข้ามาพิจารณาด้วย (ตารางที่ 4.46) ยังคงพบว่า ผู้ที่อยู่ในชุมชนมานานกว่ามีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่เพิ่งเข้ามาอยู่ ในทุกระดับการศึกษา และพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษาเท่านั้น

ตารางที่ 4.46 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ ระดับการศึกษา	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
<u>ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถม</u>					
ศึกษา					
ต่ำกว่า 5 ปี	4.00	1.00	3	5	5
5-10 ปี	4.50	1.95	3	7	8
10 ปีขึ้นไป	2.87	1.61	0	6	38
ตั้งแต่เกิด	2.84	1.54	0	7	73
รวม	3.00	1.58	0	7	124
	F=3.66		SIG of F<0.05		
<u>ประถมศึกษา</u>					
ต่ำกว่า 5 ปี	2.95	1.79	0	7	22
5-10 ปี	3.56	1.90	0	8	41
10 ปีขึ้นไป	3.32	1.73	0	9	141
ตั้งแต่เกิด	3.31	1.84	0	9	357
รวม	3.32	1.81	0	9	561
	F=0.54		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 4.46 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ ระดับการศึกษา	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
สูงกว่าประถมศึกษา					
ต่ำกว่า 5 ปี	2.50	1.17	0	5	12
5-10 ปี	3.20	1.10	2	5	5
10 ปีขึ้นไป	3.38	1.47	1	7	21
ตั้งแต่เกิด	3.85	1.69	1	7	47
รวม	3.51	1.59	0	7	85
F=2.57		SIG of F>0.05			

สรุปผลการศึกษาในส่วนนี้ได้ว่า หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในชุมชนมาเป็นเวลานานกว่า มีระดับความรู้ในคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่อยู่ในชุมชนเป็นเวลาน้อยกว่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรควบคุมคือ เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา แล้วก็ยังคงพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์คงเดิม

การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน

โดยทั่วไปชาวประมงที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนป่าชายเลนมักจะใช้ประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อมจากป่าชายเลน โดยเฉพาะในเรื่องผลผลิตจากป่า ประชากรกลุ่มนี้จึงน่าจะเป็นผู้ที่ทราบถึงคุณค่าความสำคัญของป่าชายเลนดีกว่าผู้อื่น จึงได้ตั้งสมมติฐานว่า “หัวหน้าครัวเรือนผู้ที่ได้ใช้หรือเคยใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน น่าจะมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนอยู่ในระดับที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้หรือไม่เคยใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน”

ข้อมูลในตารางที่ 4.47 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างที่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์คือมีคะแนนเฉลี่ย 3.89 เปรียบเทียบกับ 2.87 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.47 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์ จากป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือน

การใช้ประโยชน์จาก ป่าชายเลน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ได้ใช้ประโยชน์	3.89	1.70	1	9	313
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	2.87	1.68	0	9	457
รวม	3.29	1.76	0	9	770
F=67.77		SIG of F<0.05			

เมื่อนำตัวแปรเพศเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.48) ยังคงพบ ลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในกลุ่มเพศชาย และเพศหญิง คือผู้ที่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนมีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์

ตารางที่ 4.48 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์ จากป่าชายเลนและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

การใช้ประโยชน์จาก ป่าชายเลน/เพศ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ได้ใช้ประโยชน์	4.19	1.70	1	9	192
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	3.22	1.73	0	9	199
รวม	3.70	1.78	0	9	391
F=31.47		SIG of F<0.05			
เพศหญิง					
ได้ใช้ประโยชน์	3.41	1.60	1	9	121
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	2.60	1.59	0	9	258
รวม	2.86	1.63	0	9	379
F=21.26		SIG of F<0.05			

เมื่อนำตัวแปรอายุเข้ามาพิจารณาพร้อมด้วย (ตารางที่ 4.49) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกกลุ่มอายุ

ตารางที่ 4.49 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ได้ใช้ประโยชน์	3.73	1.63	1	8	33
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	2.66	1.60	0	6	44
รวม	3.12	1.69	0	8	77
	F=8.30		SIG of F<0.05		
30-39 ปี					
ได้ใช้ประโยชน์	4.00	1.65	1	9	105
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	3.07	1.52	0	7	120
รวม	3.50	1.61	0	9	225
	F=19.44		SIG of F<0.05		
40-49 ปี					
ได้ใช้ประโยชน์	3.93	1.75	1	8	70
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	2.81	1.76	0	9	104
รวม	3.26	1.83	0	9	174
	F=17.10		SIG of F<0.05		

ตารางที่ 4.49 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ได้ใช้ประโยชน์	4.00	1.83	1	9	57
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	2.75	1.86	0	9	76
รวม	3.29	1.94	0	9	133
	F=14.94		SIG of F<0.05		
60 ปีขึ้นไป					
ได้ใช้ประโยชน์	3.58	1.62	1	8	8
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	2.89	1.68	0	8	113
รวม	3.10	1.69	0	8	161
	F=5.81		SIG of F<0.05		

เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรอาชีพ (ตารางที่ 4.50) ยังคงพบลักษณะของความสัมพันธ์ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมงอาชีพอื่นที่มีโช่ประมง และในกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน

ตารางที่ 4.50 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ได้ใช้ประโยชน์	4.08	1.70	1	9	167
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	3.09	1.80	0	9	127
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=22.97		SIG of F<0.05		
อาชีพอื่นที่มีไม่ประมง					
ได้ใช้ประโยชน์	3.83	1.64	1	8	96
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	2.89	1.71	0	8	192
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=20.03		SIG of F<0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ได้ใช้ประโยชน์	3.80	1.72	1	8	50
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	2.65	1.49	0	8	138
รวม	2.84	1.59	0	8	188
	F=8.17		SIG of F<0.05		

เมื่อนำระดับการศึกษาเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.51) ยังคงพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา, ในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าประถมศึกษา จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาใดก็ตาม ถ้าเป็นผู้เคยใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนแล้ว จะเป็นผู้ที่มีความตระหนักในคุณค่าของป่าชายเลนมากกว่าคนที่ไม่เคยใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนโดยตรง

ตารางที่ 4.51 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา					
ได้ใช้ประโยชน์	3.57	1.61	1	7	49
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	2.63	1.45	0	7	75
รวม	3.00	1.58	0	7	124
	F=11.54		SIG of F<0.05		
ประถมศึกษา					
ได้ใช้ประโยชน์	3.95	1.72	1	9	234
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	2.87	1.75	0	9	327
รวม	3.32	1.81	0	9	561
	F=53.21		SIG of F<0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ได้ใช้ประโยชน์	3.97	1.67	2	7	30
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	3.25	1.51	0	7	55
รวม	3.51	1.59	0	7	85
	F=4.02		SIG of F<0.05		

การวิเคราะห์ในส่วนนี้อาจสรุปได้ว่า การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือน ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 และถึงแม้จะได้ควบคุมด้วยตัวแปรควบคุมคือ ตัวแปรเพศ, อายุ, อาชีพ และระดับการศึกษา ก็ยังคงพบว่าผู้ที่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนมีความรู้ในระดับที่ต่ำกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน

เมื่อนำตัวแปรเพศเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.53) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดียวกับในตารางที่ 4.53 และไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.53 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการให้ความร่วมมือในการปลูกป่าและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

การให้ความร่วมมือในการปลูกป่า/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.81	1.86	1	8	27
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	3.56	1.85	0	9	81
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.98	1.66	1	9	181
แล้วแต่โอกาส	3.54	1.82	0	7	102
รวม	3.70	1.78	0	9	391
	F=4.33		SIG of F<0.05		
เพศหญิง					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.17	1.62	0	8	42
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	2.59	1.53	0	6	93
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.48	1.53	0	8	99
แล้วแต่โอกาส	2.81	1.65	0	9	145
รวม	2.86	1.63	0	9	379
	F=8.73		SIG of F<0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.54) ยังคงพบ
ลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกกลุ่มอายุ ยกเว้น
ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี

ตารางที่ 4.54 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการให้ความร่วมมือ
ในการปลูกป่าและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การให้ความร่วมมือในการ ปลูกป่า/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยง เบนมาตร ฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	-	-	-	-	-
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	2.53	1.61	0	5	19
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.57	1.73	1	8	23
แล้วแต่โอกาส	3.14	1.65	1	7	35
รวม	3.12	1.69	0	8	77
	F=2.04		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.33	1.58	0	4	9
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	3.46	1.62	1	9	57
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.81	1.55	0	7	77
แล้วแต่โอกาส	3.38	1.72	0	7	82
รวม	3.50	1.65	0	9	225
	F=2.60		SIG of F<0.05		

ตารางที่ 4.54 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการให้ความร่วมมือในการปลูกป่าและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การให้ความร่วมมือในการ ปลูกป่า/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
40-49 ปี					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.85	1.86	1	8	13
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	2.36	1.85	0	6	33
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	4.17	1.72	1	9	72
แล้วแต่โอกาส	2.71	1.45	0	6	56
รวม	3.26	1.83	0	9	174
	F=12.43		SIG of F<0.05		
50-59 ปี					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	1.50	0.76	0	2	14
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	3.23	2.07	0	8	26
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.64	1.58	1	7	53
แล้วแต่โอกาส	3.48	2.26	0	9	40
รวม	3.29	1.94	0	9	133
	F=5.12		SIG of F<0.05		
60 ปีขึ้นไป					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.67	1.93	0	8	33
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	3.13	1.52	0	7	39
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.60	1.61	1	7	55
แล้วแต่โอกาส	2.68	1.57	0	6	34
รวม	3.10	1.69	0	8	161
	F=3.19		SIG of F<0.05		

เมื่อนำลักษณะอาชีพเข้ามาพิจารณาด้วย (ตารางที่ 4.55) ยังคงพบ
ลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกกลุ่มอาชีพ

ตารางที่ 4.55 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการให้ความร่วมมือ
ในการปลูกป่าและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

การให้ความร่วมมือในการ ปลูกป่า/อาชีพ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.33	0.98	1	4	12
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	3.45	1.90	0	9	74
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	4.07	1.60	1	9	129
แล้วแต่โอกาส	3.37	1.97	0	9	79
รวม	3.65	1.81	0	9	294
	F=5.66		SIG of F<0.05		
อาชีพอื่นที่มีไร่ประมง					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.07	1.69	0	8	27
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	2.83	1.57	0	8	64
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.78	1.74	0	8	86
แล้วแต่โอกาส	3.25	1.68	0	8	111
รวม	3.20	1.74	0	8	288
	F=8.59		SIG of F<0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.77	1.98		8	30
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	2.58	1.57	0	5	36
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.32	1.44	1	7	65
แล้วแต่โอกาส	2.49	1.43	0	6	57
รวม	2.84	1.59	0	8	188
	F=3.38		SIG of F<0.05		

เมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษาเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 4.56) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกระดับการศึกษา แต่พบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา

ตารางที่ 4.56 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการให้ความร่วมมือในการปลูกป่า และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

การให้ความร่วมมือในการปลูกป่า/ ระดับการศึกษา	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.25	1.48	0	5	20
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	2.91	1.71	0	7	32
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.39	1.56	1	7	44
แล้วแต่โอกาส	3.04	1.37	0	6	28
รวม	3.00	1.58	0	7	124
	F=2.52		SIG of F >0.05		
ประถมศึกษา					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.48	1.88	0	8	46
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	3.06	1.82	0	9	120
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.90	1.64	1	9	202
แล้วแต่โอกาส	3.07	1.81	0	9	193
รวม	3.32	1.81	0	9	561
	F=12.90		SIG of F <0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	2.67	1.15	2	4	3
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	3.14	1.46	1	7	22
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3.82	1.64	0	7	34
แล้วแต่โอกาส	3.50	1.66	1	7	26
รวม	3.51	1.59	0	7	85
	F=1.13		SIG of F >0.05		

การวิเคราะห์ในส่วนนี้สามารถสรุปได้ว่า การให้ความร่วมมือในการปลูกป่ามีผลต่อความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถึงแม้ว่าจะควบคุมด้วยตัวแปรควบคุม คือ ตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และ ระดับการศึกษาแล้ว ก็ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ ระหว่างการ ให้ความร่วมมือในการปลูกป่าและความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่ให้ความร่วมมือได้อย่างเต็มที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือหรือให้น้อย